

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ SKYRIAUS 2013 M.
VYKDYTOS KONTROLĖS ATASKAITA

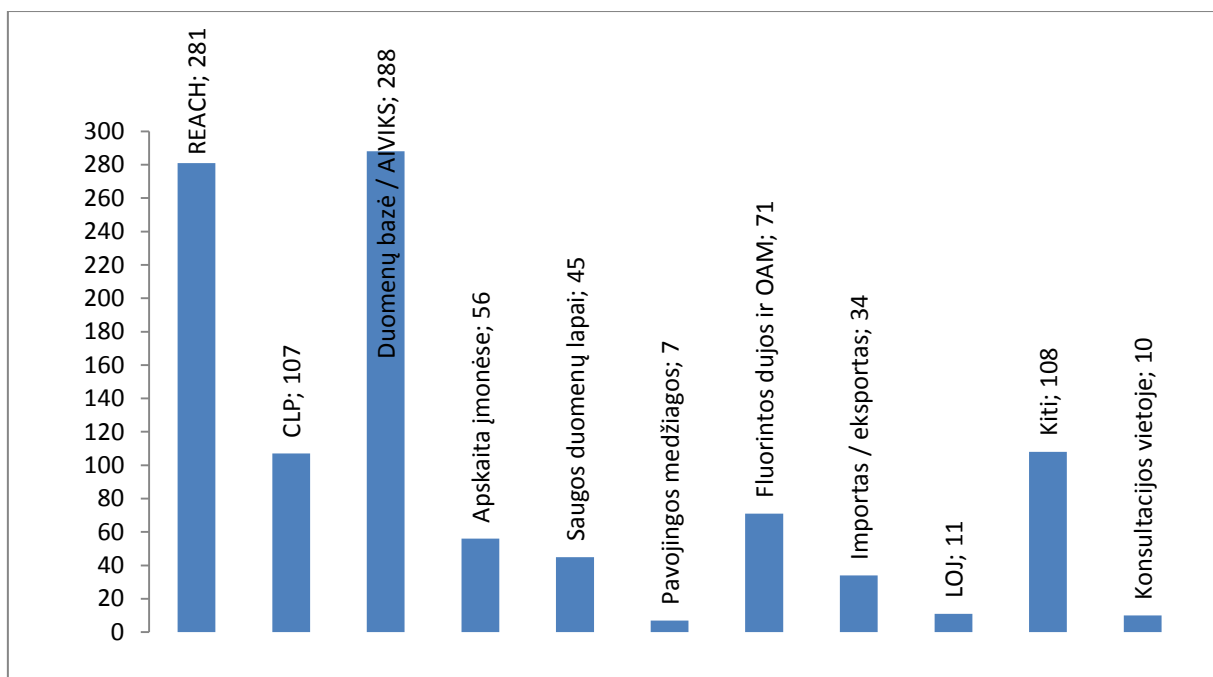
(Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 36⁷ str. 2 d.)

Vilnius, 2014

Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 36⁷ str. 2 d. pasibaigus kalendoriniams metams, priežiūrą atliekantys subjektai teisės aktų ar aukštesnių pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektų nustatyta tvarka rengia ir aukštesniems pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektams teikia metines vykdytos veiklos ataskaitas, kuriose pateikia informaciją apie:

1) konsultavimo veiklą, išskirdami ataskaitinio laikotarpio aktualiausius ūkio subjektams klausimus, daugiausia aiškinimo reikalingas teisės aktų nuostatas;

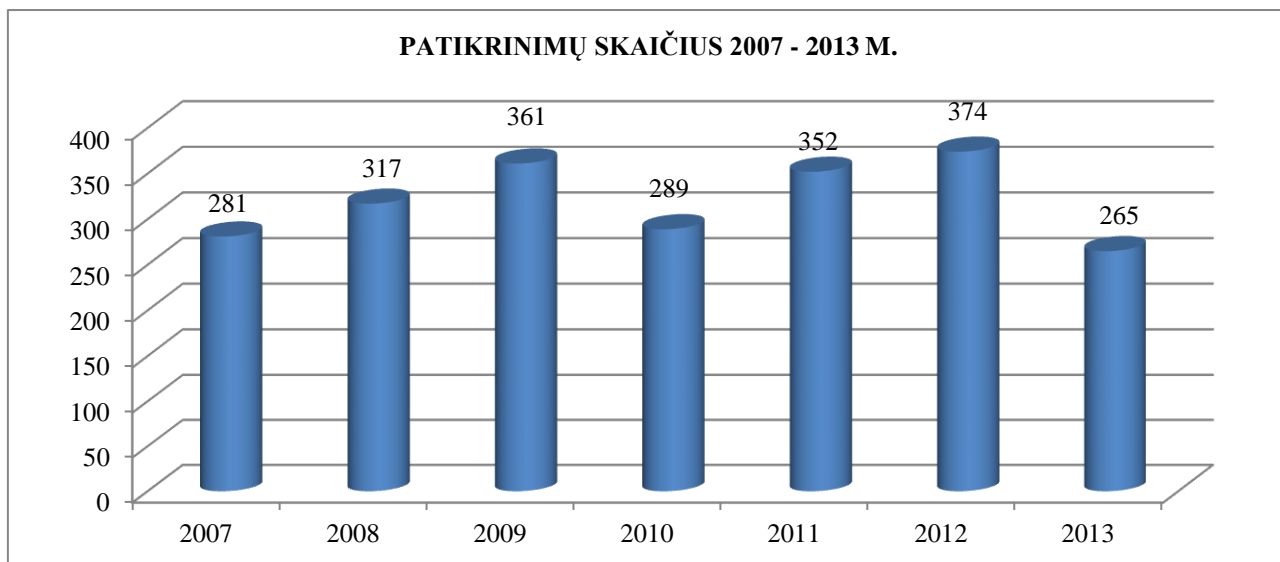
Cheminių medžiagų skyriaus specialistai 2013 m. įmonėms suteikė 1018 konsultacijų apie cheminių medžiagų/mišinių tvarkymą/naudojimą (vieningas elektroninio pašto ir skambučių centras – 704 konsultacijos, REACH–CLP pagalbos tarnyba 314 konsultacijų). Aktualiausi ir dažniausiai užduodami klausimai buvo susiję su REACH reglamento įgyvendinimu, duomenų baze ir AIVIKS bei CLP reglamento įgyvendinimu (1 pav.)

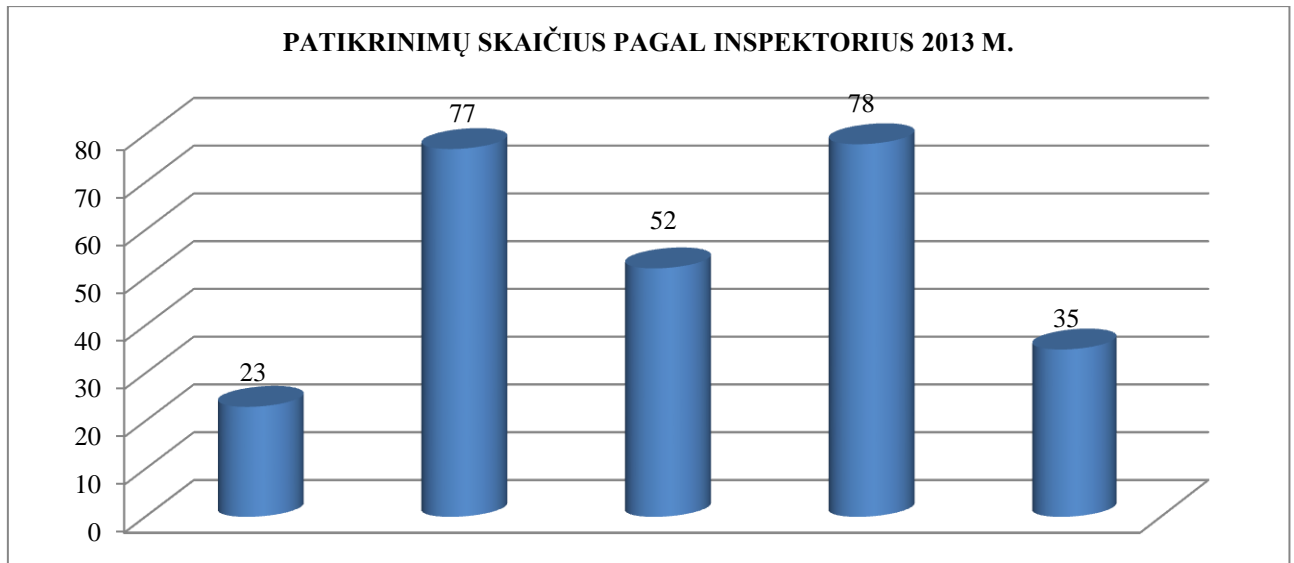
1 pav. Konsultacijų pasiskirstymas.

2) vykdytų patikrinimų skaičių, pobūdį, trukmę;

2013 m. atlikti 265 patikrinimai (2 pav.). Tai pat, papildomai (nesurašant patikrinamo akto), darbo vietoje patikrinta 8 įmonių, el. paštu, atsiųsta dokumentacija, susijusi su cheminių medžiagų/mišinių tvarkymu/naudojimu.

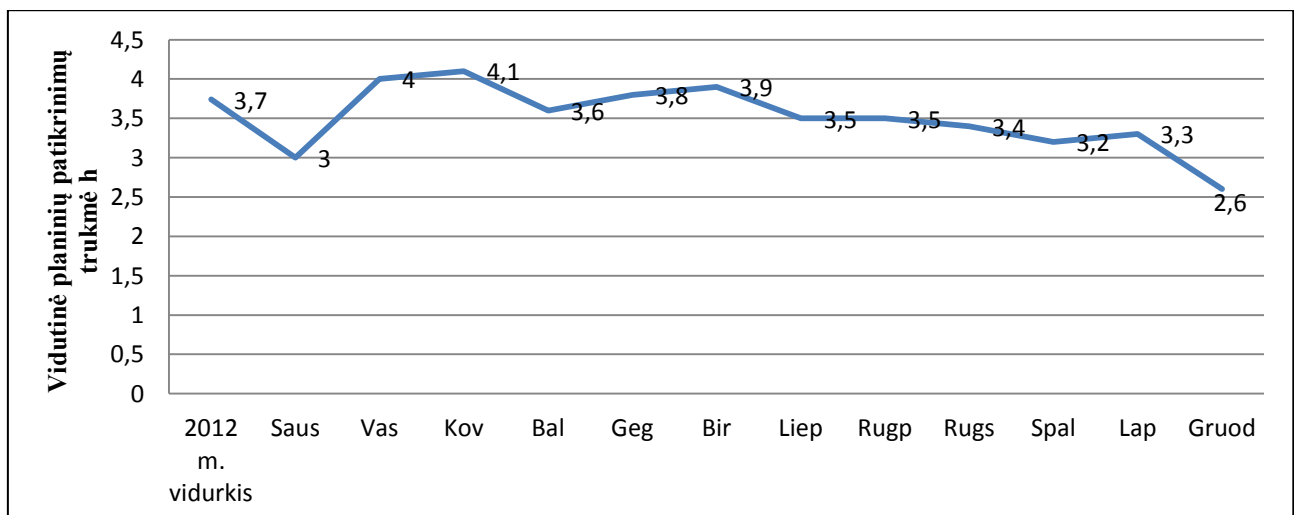
2012 m. buvo įdiegta rizikos vertinimo sistema, kas leido sumažinti 2013 metams planuojamų tikrinamų ūkio subjektų skaičių, ir padėjo atrinkti rizikingiausios grupės ūkio subjektus. Remiantis atlikta rizikos analize ir jos vertinimu buvo atrinkti rizikingiausiai grupei priskirti ūkio subjektai. Tai leido efektyviau paskirstyti laiką ir lėšas skirtas ūkio subjektų tiesioginiai kontrolei.

3 pav. patikrinimų skaičiaus pasiskirstymas pagal inspektorius

Netolygus inspektorių tikrinimų skaičiaus pasiskirstymas (3 pav.) susidarė dėl darbuotojų kaitos ir tekusio papildomo krūvio atliekant kitas užduotis (rizikos vertinimas, jos analizė; GMO riboto naudojimo kontrolė ir GMO apgalvoto išleidimo į aplinką ne tiekimo rinkai tikslais kontrolė; dalyvavimas Pirmininkavime, atstovavimas tarptautiniame inspektorių Forume, dokumentinis ūkio subjektų tikrinimas darbo vietoje, mokymų/seminarų organizavimas/dalyvavimas, kontrolinių klausimynų sudarymas, REF-3 projekto koordinavimas ir organizavimas ir t.t.).

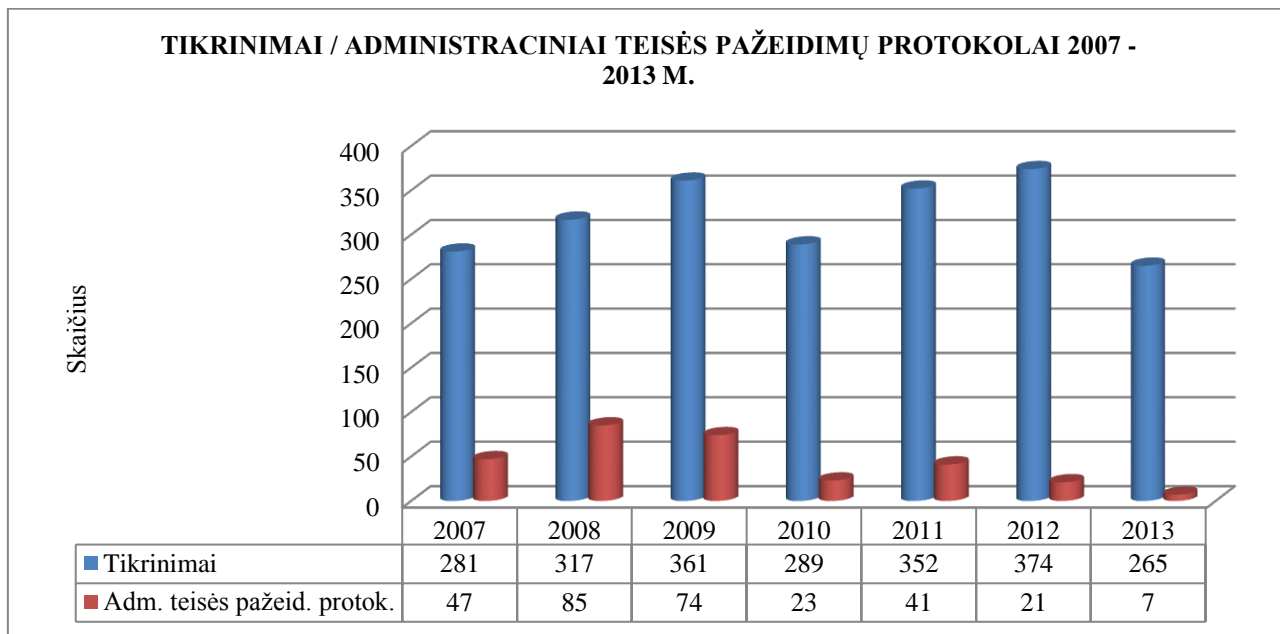
Vieno planinio patikrinimo trukmė vidutiniškai buvo 3,4 val. (4 pav.). Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį ir įvertinti tai, kad priklausomai nuo tikrinamo objekto dydžio ir veiklos, vienos įmonės patikrinimo trukmė gali ženkliai skirtis nuo kitos.

4 pav. Patikrinimų trukmė val.

3) ūkio subjektams įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų nesilaikymo ar netinkamo vykdymo mastą, priežastis, taikytas prevencines ir poveikio priemones, dažniausia pažeidžiamas teisės aktu nuostatas;

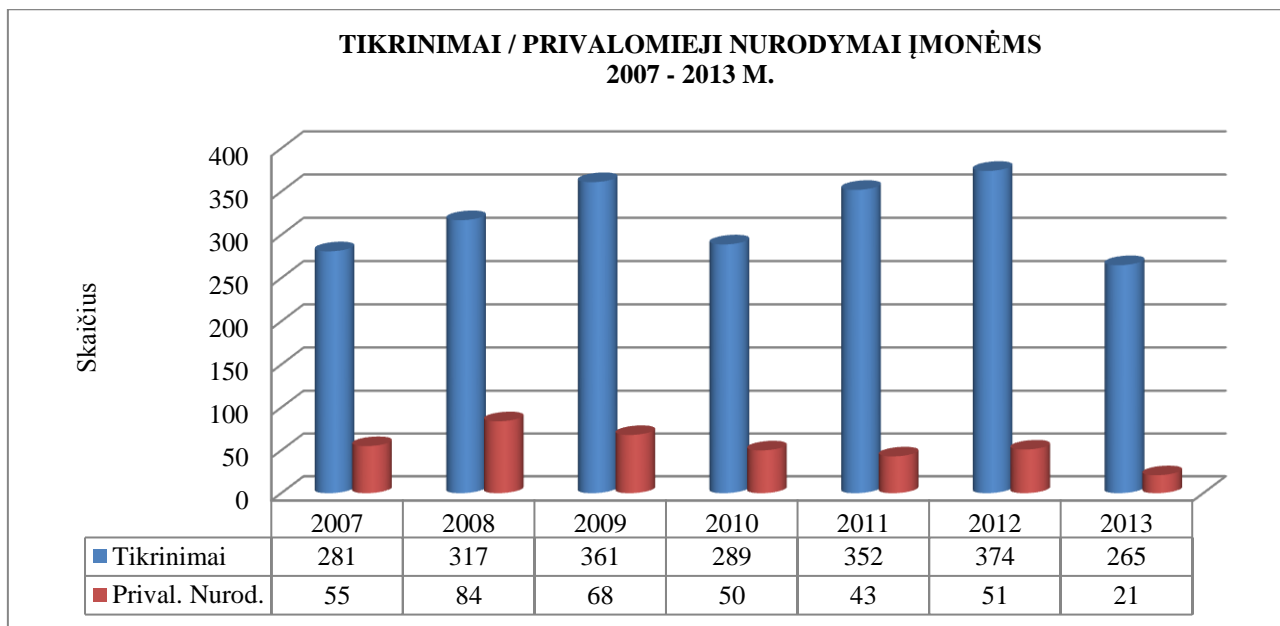
2013 m. buvo surašyti 7 administracinių teisės pažeidimų protokolai (5 pav.). Skirta – 4 įspėjimai ir 3 piniginės baudos (viso 4500 Lt) (7 pav.).

5 pav. Administraciniai teisės pažeidimai

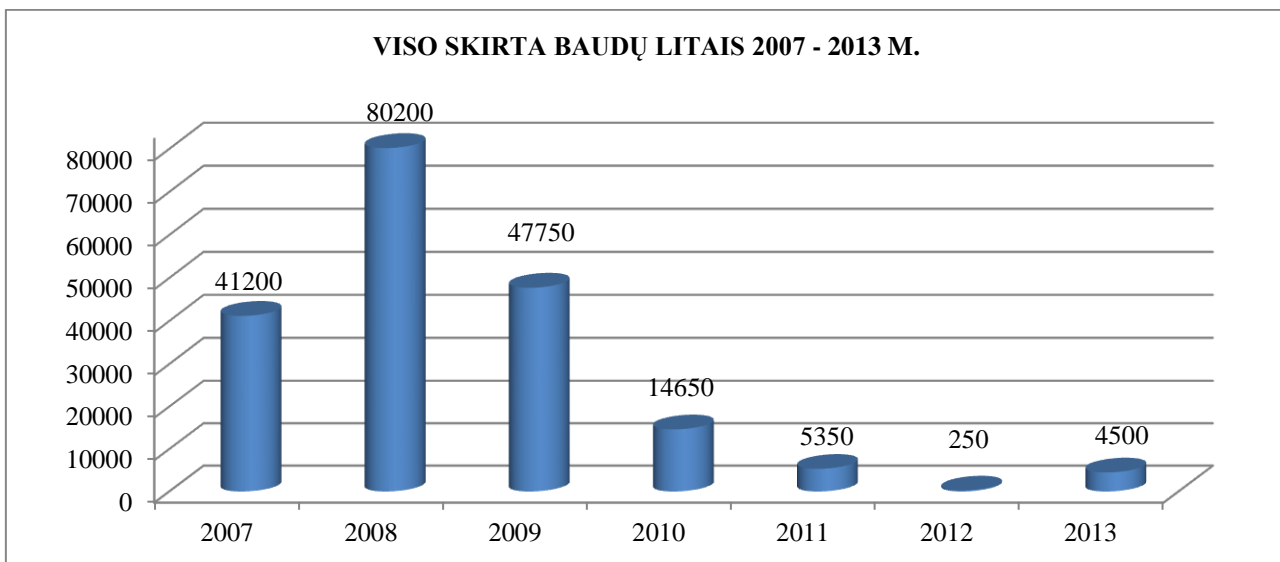
Įspėjimai buvo skirti už pažeidimus, neturinčius tiesioginės įtakos žmonių sveikatai ir/ar saugumui, nedarančius žalos visuomenei ar aplinkai, neturinčius ilgalaikių neigiamų pasekmių, tokius kaip duomenų ir informacijos nepateikimas Aplinkos apsaugos agentūrai, cheminių medžiagų/mišinių apskaitos suvestinės nebuvimas ir pan. Administraciniai teisės pažeidimų protokolai surašyti nustačius rimtus pažeidimus, galinčius turėti tiesioginės įtakos žmonių sveikatai ir/ar saugumui, galinčius padaryti žalą visuomenei ar aplinkai, turinčius ilgalaikius neigiamus poveikius.

2013 m. surašytas 21 privalomasis nurodymas (6 pav.).

6 pav. Skirti privalomieji nurodymai.

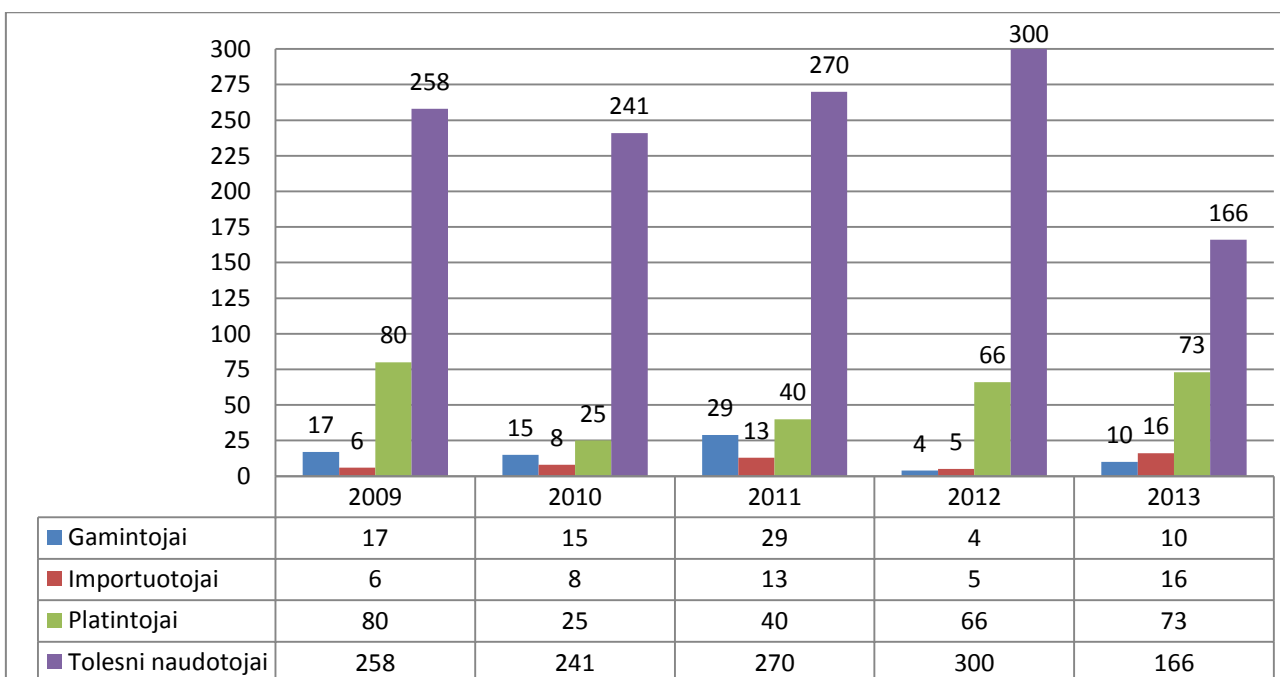
Privalomieji nurodymai surašyti ūkio subjektams, kuriuose patikrinimų metu buvo nustatyti nežymūs, smulkūs, mažareikšmiai pažeidimai.

7 pav. Skirtų baudų suma 2007 – 2013 m.

Tikrintų įmonių pasisikirstymas pagal vaidmenį tiekimo grandinėje (8 pav.).

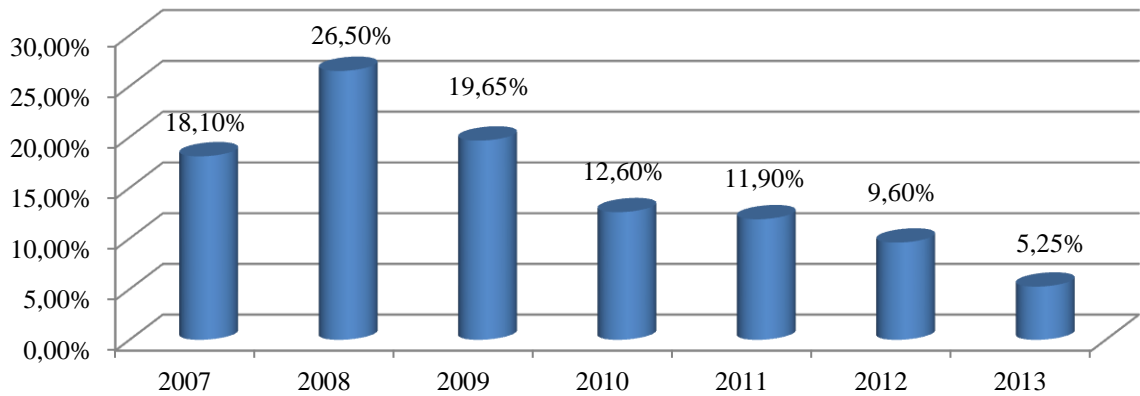
2013 m. kaip ir visais ankstesniais metais didesniąją dalį tikrinamų ūkio subjektų sudarė tolesni naudotojai (paskutinė tiekimo grandinės dalis). Jų atsakomybė ir pareigos/prievoles pagal teisės aktus yra mažiausios, tačiau Lietuvoje šiuo metu jų yra daugiausia. Nuo 2012 metų, įdiegus rizikos vertinimo sistemą ir analizuojant surinktus duomenis einama link to, kad tolesnių naudotojų skaičius atitinkamai mažėtų, o platintojų, gamintojų ir importuotojų skaičius atitinkamai augtų.

8 pav. Pasisikirstymas pagal veiklos pobūdį.

Iš visų 2013 m. tikrintų įmonių, netinkamai tvarkančios/naudojančios chemines medžiagas/mišinius įmonės sudarė 5,25 % (tos, kuriom surašytas administracinių teisės pažeidimų protokolai ir/ar privalomasis nurodymas) (9 pav.).

**ĮMONIŲ NETINKAMAI TVARKANČIŲ CHEMINES MEDŽIAGAS/MIŠINIUS
DALIS %
2007 - 20013 M.**

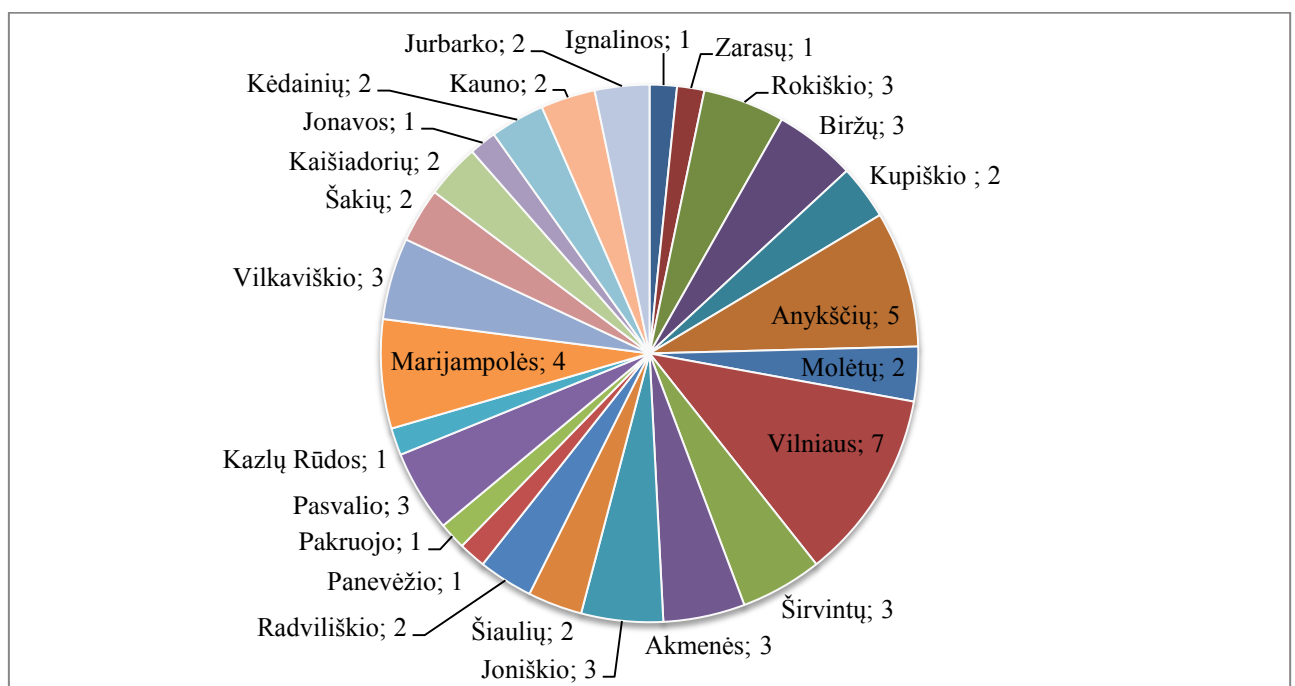

9 pav. netinkamo cheminių medžiagų/mišinių naudojimo/tvarkymo tendencija.

Apibendrinant galima teigti, kad ūkio subjektų, tinkamai tvarkančių/naudojančių chemines medžiagas/mišinius procentas palaipsniui didėja. Palyginus su pvz. 2008 m. matomas didelis teigiamas poslinkis, kurį lėmė įvairūs veiksniai, tokie kaip įstatyminės bazės suformavimas ir pritaikymas, inspektorių darbas, auganti ūkio subjektų savimonė, ilgalaikis konsultavimas ir švietimas cheminių medžiagų/mišinių tvarkymo/naudojimo srityje ir kt.

Genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) kontrolė:

2013 m. pagal Aplinkos apsaugos rėmimo programą (AARP) buvo skirta 30 tūkst. Lt vykdyti GMO apgalvoto išleidimo į aplinką ne tiekimo rinkai tikslais kontrolę. Buvo siekiama surinkti realius duomenis ir informaciją apie GMO paplitimą ir atlikti GMO poveikio analizę. Nors genetinės modifikacijos mėginuose nebuvo nustatyta, tačiau iš vienerių metų duomenų dar negalima užtikrintai teigti, kad GMO Lietuvos Respublikos teritorijoje nėra. Mėginiai buvo imami iš atrinktų vietovių, kuriose galima rizika paplsti GMO, tokių kaip aplink komercinius žemės ūkio laukus, plotai prie saugomų teritorijų, taip pat, dėl atsitiktinio GMO patekimo į aplinką pervežimo metu, pakelėse ir aplink geležinkelio trasas. Iš viso buvo paimtas 61 mėginys, iš 25 rajonų (10 pav.).

10 pav. GMO mėginių pasiskirstymas

Nacionaliniam maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutui (NMVRVI) perduoti 53 mėginiai GMO nustatymui. Gauta informacija pateikta Aplinkos ministerijos (AM) Genetiškai modifikuotų organizmų skyriui tolesnei analizei.

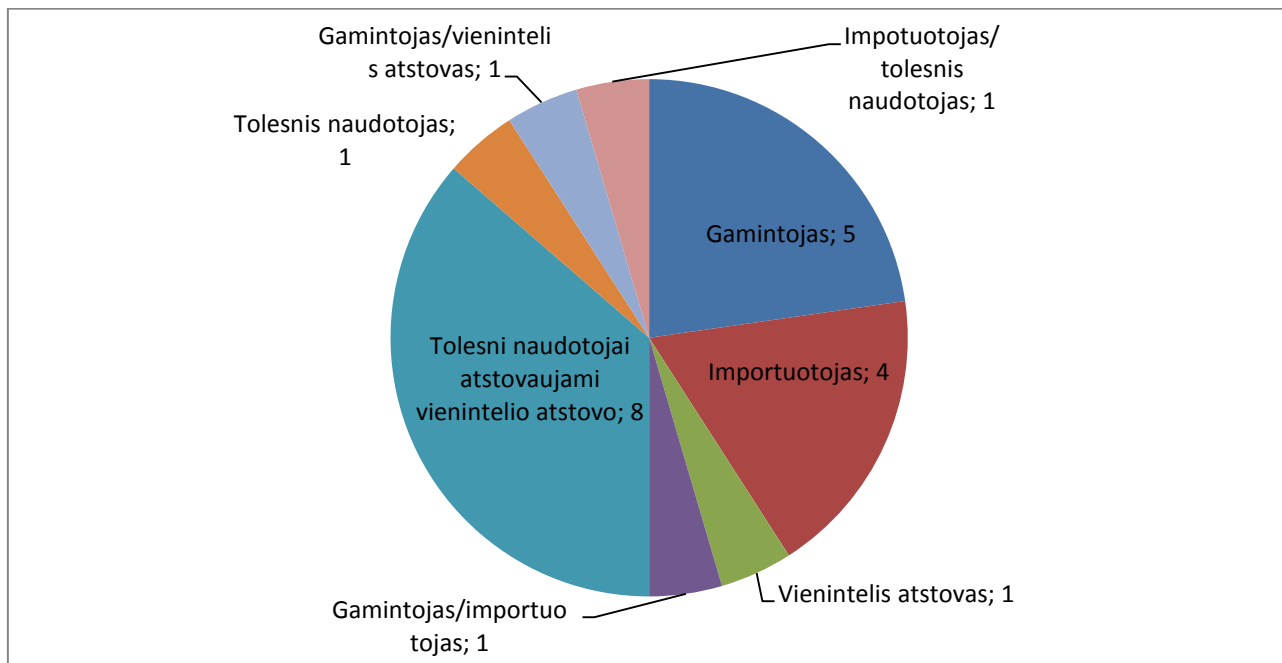
Taip pat 2013 metais buvo atlikti 4 patikrinimai GMO riboto naudojimo srityje. Buvo patikrinta UAB „Biotechpharma“, Sodininkystės ir daržininkystės institutas, VU Biotechnologijos institutas ir VU Biochemijos institutas. Visi šie ūkio subjektai deklaravo, kad dirba su GMO riboto naudojimo 1 klase. Patikrinimų metu pažeidimų nenustatyta, laboratorijos, jų zonos, įranga, sąlygos ir kt. atitinka 1 klasei keliamus reikalavimus.

REF-3 projekto įgyvendinimas:

Pagal tarptautinį REACH-EN-FORCE-3 (REF – 3) projektą 2013 metais buvo patikrinti 22 ūkio subjektai pagal gautą informaciją iš muitinės bei pagal surinktą informaciją iš RIPE duomenų bazės.

Projektas apėmė importuotojus, gamintojus ir vienintelius atstovus. Tai yra tą tiekimo grandinės dalį, kuriai yra prievolė atlikti cheminių medžiagų registraciją Europos cheminių medžiagų agentūroje (ECHA). Vykdamas projektą buvo užpildyti 22 interaktyvūs klausimynai kiekvienam tikrintam ūkio subjektui. Gauti duomenys buvo surinkti, susisteminti, išanalizuoti ir pateikti ECHA'į nurodytu formatu.

Tikrinant pagal REF – 3 projektą pažeidimų nenustatyta. Patikrinti: 5 gamintojai, 4 importuotojai, 1 vienintelis atstovas, 1 gamintojas/importuotojas, 8 tolesni naudotojai atstovaujami vienintelio atstovo, 1 tolesnis naudotojas, 1 gamintojas/vienintelis atstovas ir 1 importuotojas/tolesnis naudotojas (11 pav.).

11 pav. Pasiskirstymas veikos grandinėje.

Kadangi dalis informacijos buvo surinkta iš RIPE duomenų bazės, todėl buvo patikrinti 8 tolesni naudotojai atstovaujami vienintelio atstovo ir 1 tolesnis naudotojas.

Dažniausiai pasitaikiusios išimtys dėl registracijos/preliminarijos buvo: REACH 3 str. 20 d. ir 8 str. 3 d. Likusios išimtys V priedas; 2 str. 7 p. a ir b papunkčiai; 2 str. 5 d.; 6 str. 1 d.

4) siūlomus keisti ar priimti naujus teisės aktus, išskirdami priemones, kuriomis šalinamos teisinio reglamentavimo spragos, efektyviau organizuojama ūkio subjektų veiklos priežiūra, mažinama priežiūros našta ūkio subjektams.

Šiuo metu pasiūlymų nėra.